

DJELA GRADITELJSKE OBITELJI MACANOVIĆ U TROGIRU I KAŠTELIMA

Miše, Blaženka

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:465500>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**DJELA GRADITELJSKE OBITELJI
MACANOVIĆ U TROGIRU I KAŠTELIMA**

BLAŽENKA MIŠE

Split, 2021.

Odsjek za Povijest umjetnosti
Studij Povijest umjetnosti
Umjetnost XVII. i XVIII. stoljeća

**DJELA GRADITELJSKE OBITELJI MACANOVIĆ U TROGIRU I
KAŠTELIMA**

Student:
Blaženka Miše

Mentor:
dr. sc. Ivana Prijatelj Pavičić, prof.

Split, rujan 2021.

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Povijesni kontekst i razvoj lokalnih radionica	2
3. Počeci djelovanja graditeljsko-klesarske obitelji Macanović Raguseo u Trogiru	3
3.1. Karakteristike stila i graditeljska tipologija obitelji Macanović	4
4. Poznati graditelji iz obitelji Macanović	5
4.1. Ivan II Macanović	5
4.2. Ignacije II Macanović.....	9
4.2.1. Rad Macanovića na župnoj crkvi u Kaštel Štafiliću	9
4.2.2. Barokizacija crkve sv. Petra u Trogiru	13
4.2.3. Barokizacija crkve Gospe od Karmela u Trogiru	15
4.2.4. Izgradnja novog pročelja crkve sv. Jurja na Velom Drveniku.....	17
4.2.5. Kopnena gradska vrata u Trogiru	19
4.2.6. Trg pred Kopnenim gradskim vratima i novi dio palače Garagnin	21
4.2.7. Zdravstveni ured u Trogiru	24
4.2.8. Popločenje trogirskih ulica	25
4.2.9. Zahvati Ignacija Macanovića na stolnoj crkvi u Trogiru.....	27
4.2.10. Macanovićevi zahvati na starom čiovskom mostu.....	30
4.2.11. Rad Macanovića na poslovima administrativnog karaktera	31
4.2.12. Sudjelovanje Ignacija Macanovića u javnom životu grada Trogira.....	31
4.3. Vicko Macanović	31
4.4. Franjo Macanović.....	35
5. Zaključak.....	35
6. Literatura.....	36
Sažetak	38
Prilozi	40

1. Uvod

Tema završnog rada je graditeljska djelatnost članova obitelji Macanović na području nekadašnje mletačke Dalmacije. Smještena između zapadne i istočne sile, Dalmacija se našla na prekretnici vojnih i gospodarskih događaja koji prate 16., 17. i 18. stoljeće.¹ U sklopu prvog dijela opisani su povijesni događaji te položaj klesarskih i graditeljskih radionica na istočnoj obali Jadrana pod mletačkom vlašću. Paralelno pratim rad obitelji Macanović i lokalnih radionica čiju važnost za povijest umjetnosti naša znanost sve više prepoznaje. Priču o Macanovićima temeljim na najstarijim članovima prateći daljnji razvoj obiteljskog stabla. Prvi poznati graditelj obitelji je Ivanov sin, Frano Raguseo, čiji ću graditeljski opus prvi spomenuti i tako započeti priču o obitelji Macanović. Dotaknut ću se njihovog dubrovačkog podrijetla i daljnji tekst temeljiti na analizi svakog pojedinačnog člana obitelji koji je ostavio graditeljskog traga u Trogiru i Kaštelima, od najstarijeg do najmlađeg. Iako se naglasak rada stavlja na djelatnost obitelji Macanović u Trogiru i Kaštelima, važno je spomenuti kako su djelovali diljem obale. Važna djela ostavili su u mjestima Nerežišća, Milna, Pučišća i Donji Humac na otoku Braču, Kninu, Zadru, Sinju, Imotskom, Drnišu i Splitu.² Pažnju ću usmjeriti na rad i ostavštinu pet generacija obitelji Macanović koja je kroz to razdoblje gradila i oblikovala barokne dalmatinske građevine opisane od strane hrvatskih povjesničara umjetnosti kao što su Cvito Fisković, Kruno Prijatelj, Ivo Babić, Lovorka Čoralić, Ivana Prijatelj Pavičić, ali i brojni drugi koji su se dotakli teme baroka u Dalmaciji.

¹ Frakaš, Tomislav. „Oružani sukobi Mletačke Republike i Osmanskog Carstva kroz 16. i 17. stoljeće“. *Essehist: časopis studenata povijesti i drugih društveno- humanističkih znanosti* Vol. 7, No. 7 (2015): 61- 67, str. 61.

² Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 198-267.

2. Povijesni kontekst i razvoj lokalnih radionica

Gotovo tri stoljeća traju sukobi Mlečana i Osmanlija koji su se odvijali u Dalmaciji, na Jadranu, Sredozemnom i Egejskom moru.³ Mletačka vlast tako vojnim inženjerima daje stalan smještaj na istočnoj obali Jadrana kako bi preuzeli gradnju utvrda, kula i gradskih zidina koje su trebale osigurati obranu i označiti novoosvojene teritorije. Razlog tomu je odvijanje tursko-mletačkih ratova u kojima su osim vojnika, veliku ulogu imali i graditelji o kojima je ovisila sigurnost teritorija.⁴ Graditelji i vojni inženjeri radili su na obnovama srednjovjekovnih fortifikacija duž jadranske obale. Počevši od sredine 17. stoljeća za vrijeme Kandijskog (1645.-1669.), kasnije i Morejskog rata (1683.-1699.) izmijenio se veliki broj vojnih inženjera u Dalmaciji. Poznato je da su inženjeri aktivno sudjelovali u bitkama i uz to najčešće obnavljali zidove osvojenih utvrda ili projektirali potpuno nove utvrde.⁵

Krš i dalmatinsko podneblje nisu olakšavali posao talijanskih inženjera, pa su Venecijanci unajmljivali dalmatinske graditelje i klesare. Lokalni graditelji nisu završili studij arhitekture kao oni talijanski, ali su poznavali način građenja kamenom u Dalmaciji. Graditeljska obitelj Macanović primjer je domaćih dalmatinskih graditelja koja se upustila u rad na izgradnji utvrda.⁶ Utvrde su gradili u Kninu, Sinju, Imotskome, Drnišu i Zadru, a diljem obale podizali su i druge tipove građevina, posebno se ističu crkve u Nerežišćima, Milni, Pučišćima i Donjem Humcu na otoku Braču i u Splitu.⁷

Na teritoriju Dalmacije tijekom 18. stoljeća djeluju venecijanski inženjeri, a u istom stoljeću isticali su se sve više i majstori domaćih klesarskih i graditeljskih radionica kao što su obitelji Skoko, Foretić i spomenuti Macanovići.⁸ Graditeljske obitelji ugledaju se na oblikovna, stilska i tipološka rješenja iz prethodnih razdoblja. Barok se, s jedne strane, pojavio u obliku specifičnih prozora, vanjskih ornamenata, profila portala i oblikovanja završnih loža zvonika, a s druge, u obliku pročelja i razrađenih interijera. Možemo zaključiti da nastaju hibridni

³ Farkaš, Tomislav. „Oružani sukobi Mletačke Republike i Osmanskog Carstva kroz 16. i 17. stoljeće“. *Essehist: časopis studenata povijesti i drugih društveno-humanističkih znanosti* Vol. 7, No. 7 (2015): 61- 67, str. 61.

⁴ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 198- 199.

⁵ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike: inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013, str. 21- 23.

⁶ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 198- 199.

⁷ Isto, str. 198- 267.

⁸ Horvat, Anđela, Matejčić, Radmila i Prijatelj, Kruno. *Barok u Hrvatskoj*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1982., str. 659.

primjeri koji osim elemenata prepoznatih za razdoblje baroka, okupljaju i spolije ranijih razdoblja koje su bile omiljeni detalj u radu članova obitelji Macanović.

3. Počeci djelovanja graditeljsko-klesarske obitelji Macanović Raguseo u Trogiru

Obitelji 17. i 18. stoljeća bile su mnogobrojne djecom jer se tada, između ostalog, ponajviše razmišljalo o budućim generacijama kao nasljednicima obiteljskog posla. Bila je to dalmatinska graditeljska tradicija koju je slijedila i obitelj Macanović. Djeca obitelji Macanović, za obavljanje klesarsko-graditeljskog zanata, potrebno znanje stjecali su prijenosom informacija „s koljena na koljeno“ sa starijih članova obitelji na mlađe. Tako se na jednom području zatiče veliki broj graditelja podrijetlom iz iste obitelji.⁹ Frano, sin majstora Ivana Macanovića, prvi je poznati član obitelji Macanović za kojega se pretpostavlja da je rođen 1626. godine u Dubrovniku pod imenom Macanović Raguseo. Vjenčao se 1645. godine u Splitu te se skrasio u srednjoj Dalmaciji.¹⁰

Frano je bio trogirski gradski protomajstor koji je upravljao radovima na javnim zgradama obavljajući određene zidarske i drvodjelske poslove. Slavu je stekao među redovima trogirskih bombardijela za vrijeme Kandijskog rata. Sudjelovao je i u namještanju topova kod Zadvarja u trenucima kada je topništvo imalo veliku ulogu u obrani. Postavljen je za zapovjednika u tvrđavi sv. Barbare u centru Trogira 1686. godine, a jedanaest godina poslije umire u dobi od 68 godina.¹¹

Lozu nastavlja sin, Ivan Franov Macanović, rođen 1646. godine u Splitu, rodnom gradu njegove majke. Otac Frano prenio je na sina Ivana svoj zanat prema običajima svoga vremena. Iako nepismen, među stanovništvom bio je priznat kao vješt graditelj kojeg su poštovali zbog zanata i umijeća.¹² Ivan Franov odlazi u Sinj gdje kao protomajstor preuzima ugovor o izgradnji sinjske franjevačke crkve prema priloženom nacrtu autora Benonia.¹³ Kada se nije bavio

⁹ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike: inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013, str. 51.

¹⁰ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 205.

¹¹ Isto, str. 207- 209.

¹² Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 209.

¹³ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike : inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013, str. 150.

poslom graditelja, bio je aktivan u gradskom životu, pa je tamo dugi niz godina bio članom trogirске pučke skupštine i bratovštine sv. Duha. Ivan dobiva sina Ignacija i kao nastavak tradicije svoga sina uvodi u posao graditeljstva.¹⁴

Zajedno rade na kninskoj tvrđavi 1712. godine kada Ignacije po prvi put dobiva priliku pokazati svoje vještine. Prepoznao je to i venecijanski inženjer Camozzini koji je Ignaciju Macanoviću izdao potvrdu s pohvalama za izniman rad.¹⁵ Ignacije je također radio u Sinju i Kninu, nastavljajući tradiciju svojih prethodnika.¹⁶ Ignacije Macanović svom sinu, rođenom 1705. godine u Trogiru, daje ime Ivan, kojega u znanosti prepoznaju kao Ivan II Macanović. U Ivanovom radu po prvi puta opažamo vidljivu ostavštinu graditeljskih djela obitelji Macanović na području Trogira i Kaštela.¹⁷

3.1. Karakteristike stila i graditeljska tipologija obitelji Macanović

Na tadašnjim projektima surađuju venecijanski arhitekti i inženjeri, ali i brojni lokalni graditelji koji su se uglavnom bavili projektiranjem sakralnih građevina. Ponajviše prevladava trobrodni tip crkava za velike i jednobrodni tip crkava za manje primjere sakralnih objekata. Zvonici, samostojeći ili prislonjeni uz crkvu, posebna su vrijednost arhitekture 18. stoljeća. Stilske značajke su uglavnom proizlazile iz kombinacije elemenata naslijeđenih iz ranijih razdoblja i tada suvremenih elemenata baroknih formi.¹⁸

Toga su se držali i članovi graditeljske obitelji Macanović koji su razvili specifičnu tipologiju i stil koji su uglavnom kasnije pratili nasljednici obiteljskog zanata. Zato danas precizno određena djela i elemente prepoznamo kao njihovu baštinu. Graditeljske obitelji koje djeluju u vrijeme baroka u mletačkoj Dalmaciji stvaraju hibridne modele građevina. Vidljivo je to na primjeru Macanovića koji su se koristili određenim ponavljajućim elementima kao što su polukružne volute i rozete. Macanovići nisu odbacivali elemente ranijih razdoblja (tzv. spolije), već su ih rado koristili na svojim građevinama. Ugledali su se na umjetnička

¹⁴ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 210-214.

¹⁵ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike : inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013, str. 155.

¹⁶ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 213.

¹⁷ Isto, str. 221.

¹⁸ Horvat- Levaj, Katarina. *Barokna arhitektura*. Zagreb, Naklada Ljevak d.o.o., 2015, str. 391.

rješenja ranijih razdoblja, ali i na crkve trogirске i hvarske biskupije koje su im često bile inspiracija.¹⁹

Najvidljiviji primjeri izvijenih lukova sred gornjeg dijela pročelja s volutama pronalaze se na graditeljskim zdanjima crkava, primjerice nedovršeno pročelje sv. Jurja na Drveniku.²⁰ Rastvaranje završnog kata zvonika s biforama u obliku balkona i korištenje imposta u obliku krnje piramide tipični su za baroknu arhitekturu 17. i 18. stoljeća, pa to tako koriste i graditelji obitelji Macanović.²¹ Akroteriji su neizostavni elementi svake crkve koju su sagradili ili pregradili članovi obitelji Macanović.

4. Poznati graditelji iz obitelji Macanović

4.1. Ivan II Macanović

Ivan nastavlja lozu i preuzima poslove svoje obitelji. Rođen je 1705. godine u Trogiru, a već je kao mladić radio s djedom Ivanom i ocem Ignacijem na utvrđenjima Knina, a potom i Zadra, dok je u Imotskome obnovio gradska vrata.²² Naslijeđeno znanje nije mu bilo dostatno, pa se odlučio usavršavati kod majstora Francesca Melchiorija iz Vicenze.²³ Ivan je od Melchiorija stekao znanja o arhitektonskim proporcijama, što se kasnije reflektiralo na Ivanov rad.²⁴ U svibnju 1726. godine uručena mu je svjedodžba o položenim ispitima i njegovom novom graditeljskom zvanju. Po završetku studija, generalni providur Dolfini dao je Ivanu mjesto protomajstora u Trogiru i okolnim mjestima između Trogira i Splita.²⁵

Ivan je već u vrijeme ukrašavanja štukaturama u crkvi sv. Nikole u Trogiru bio gradski protomajstor. Znanje stečeno uz mletačke inženjere mogao je prenijeti na rad na crkvi sv. Nikole. Macanović je upotrijebio profilirane kamene klesance napravljene u drugoj polovici 15. stoljeća u radionici Nikole Firentinca u Trogiru.²⁶ Kao trogirski protomajstor nije djelovao

¹⁹ Isto, str. 391- 404.

²⁰ Babić, Ivo. *Trogir: grad i spomenici*. Split: Biblioteka Knjiga Mediterana, 2016, str. 442.

²¹ Isto, str. 404.

²² Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365- 396, str. 384.

²³ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 222.

²⁴ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike: inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013, str. 135.

²⁵ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 223.

²⁶ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike: inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013., str. 206.

samo u Trogiru, već i u mjestima između Trogira i Splita. U Kaštelima 1741. godine Ivan radi zvonik na preslicu na župnoj crkvi u Kaštel Novome o čemu doznajemo iz arhivske građe. Riječ je o starom zvoniku na preslicu kojeg više nema. Novi zvonik se gradi 1769. godine, a potpisuje ga majstor Gašpar Kršovani (Keršovani).²⁷ Godine 1741. i 1742. Ivan se bavi procjenjivanjem građevina, ali kao protomajstor radio je za državne potrebe i u to vrijeme nije sklapao posebne ugovore.²⁸ Kneževa palača u Trogiru samo je jedan primjer oštećene građevine koju je Ivan Macanović u suradnji s Ivanom Krstiteljem Šoldanom pregledao i popisao troškove koji su mjesec dana kasnije pomogli Antonu Markoviću pri obnovi.²⁹

Dokumenti sačuvani u splitskom Nadbiskupskom arhivu spominju Ivana II Macanovića, sina Ignacija I Macanovića, kao suradnika na popravljaju zvonika sv. Mihovila u Trogiru.³⁰ Godine 1740. i 1745. Ivan Macanović radio je na zvoniku kao protomajstor, a u tom pothvatu pridružio mu se i sin Ignacije.³¹ Mnogi njegovi poslovi koje je radio ticali su se crkve sv. Mihovila, bilo da se radi o popravku vrata, skulpturalnih figurica ili skidanju zvona sa zvonika. Drži se da je na zvoniku sv. Mihovila radila graditeljska radionica Bokanić. Nije poznato koliki je udio Ivana Macanovića na zadnjem katu zvonika sv. Mihovila u Trogiru.³² Ivo Babić sumnja da su upravo tada mogli biti ugrađeni stariji gotički prozori u zadnji kat zvonika, a to potvrđuje činjenicom da su članovi obitelji Macanović često ugrađivali ulomke iz prethodnih razdoblja.³³ Ivan Macanović sa sobom je često vodio svog sina Ignacija pri obavljanju poslova.³⁴

²⁷ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 223- 224.

²⁸ Isto, str. 224.

²⁹ Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike: inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013., str. 31.

³⁰ Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365- 396, str. 389.

³¹ Babić, Ivo. *Trogir: grad i spomenici*. Split: Biblioteka Knjiga Mediterana, 2016., str. 392.

³² Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365- 396, str. 384- 385.

³³ Babić, Ivo. *Trogir: grad i spomenici*. Split: Biblioteka Knjiga Mediterana, 2016, str. 392.

³⁴ Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365- 396, str. 389.

Slika 1. Fotografija crkve i zvonika sv. Mihovila u Trogiru prije rušenja

Slika 2. Današnji izgled zvonika sv. Mihovila u Trogiru

Takav je projekt i gradnje župne crkve u Blizni o čemu doznajemo iz objavljenog znanstvenog rada naziva *Prilog poznavanju crkve sv. Marije u Blizni* kojeg potpisuju Lovorka Čoralić i Ivana Prijatelj Pavičić. Autorice spominju kako Državni arhiv u Zadru čuva spise o gradnji crkve u Blizni, a koji također bilježi podatak o graditeljskom udjelu obitelji Macanović. Radi se o selu smještenom u Dalmatinskoj Zagori koje je zaživjelo nakon tursko-mletačkih ratova. Nacrt nove crkve potpisuje Ivan Krstitelj Nutrizio iz Trogira, a njezina gradnja započinje 1745. godine.³⁵

³⁵ Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. "Prilog poznavanju crkve sv. Marije u Blizni". *Croatica Christiana periodica*, Vol. 25, No. 48 (2001): 131- 136, str. 131- 136.

Slika 3. Crkva sv. Marije u Blizni

Zahvaljujući vizitacijama biskupa Manole 1757. godine ostao je sačuvan podatak o tada postojećoj apsidi crkve, dvojim vratima i podignutim zidovima te dijelom dovršenom pročelju. Spisi biskupa Manole potvrđuju zaokupljenost članova obitelji Macanović dovršetkom radova na crkvi koja je dogotovljena pod potkroviteljstvom seljana iz Blizne i crkvenih dobročinitelja. U spisima Državnog arhiva u Zadru stoji da je Ivan II Macanović nadgledao graditeljske pothvate koje je nakon očeve smrti preuzeo Ignacije II Macanović. Povezuje se Macanoviće i s odugovlačenjem radova na samoj crkvi, ali i ranijim pripremama Ivana Macanovića za samu gradnju već 1740. godine. Brojni dokumenti iz Državnog arhiva u Zadru potvrđuju postojanje niza prepreka u gradnji, no crkva u Blizni svojim konačnim izgledom postaje jednobrodnom građevinom s apsidom i zvonikom na preslicu s dva zvona. U isto vrijeme Ivan Macanović podiže crkvu u Nerežišću na otoku Braču koja se naposljetku iskazala kao značajniji projekt za samog graditelja, kako to u zaključku ističu Lovorka Čoralić i Ivana Prijatelj Pavičić. Crkva u Blizni ponešto je s godinama modernizirana, a danas su barokni elementi vidljivi tek u fragmentima.³⁶

³⁶ Isto, str. 131- 136.

4.2. Ignacije II Macanović

Sljedeći predstavnik obitelji kojeg ću obraditi u svom završnom radu je Ivanov sin, Ignacije. Rođen je 1727. godine u Trogiru, a graditeljsku djelatnost proširio je na širi teritorij Mletačke Dalmacije, od Zadra do Imotskog, zbog velikog interesa tadašnje mletačke vlasti za njegovim radom. Kao dvadesetogodišnjak postao je trogirski protomajstor i na taj način nastavio je graditeljsku tradiciju svog oca i predaka. Obavljao je poslove privatne i „državne“ namjene. Odlazi na Brač gdje zida župnu crkvu u Nerežišćima koja je prvi njegov značajni rad.³⁷ Ignacijev uzor i inspiracija bili su renesansni kipar Nikola Firentinac i kapela bl. Ivana Trogirskog u trogirskoj katedrali. Odjeci Firentinčevih rješenja u radu Ignacija Macanovića vide se na primjerima župnih crkava u Kaštel Štafiliću i Kaštel Novome, u kapeli bl. Vičence u župnoj crkvi u Blatu na Korčuli te na Braču u župnim crkvama u Pučišćima i Milni.³⁸ U usporedbi sa svojim prethodnicima iz obitelji Macanović, Ignacije je u nasljeđe ostavio najveći broj kvalitetnih radova na području Trogira i Kaštela.

4.2.1. Rad Macanovića na župnoj crkvi u Kaštel Štafiliću

Nakon što je srušena stara i dotrajala crkva, 1753. godine postavljen je kamen temeljac nove crkve Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u Kaštel Štafiliću. Zadatak gradnje nove crkve dopao je Ignacija Macanovića kojem je štafilićka bratovština isplatila veću svotu novca već u 1753. godini, kao prvoj godini gradnje. Ignacijev rad na izgradnji župne crkve u Kaštel Štafiliću trajao je dvadesetak godina s prekidima.³⁹ Uz Dominika Scottija, Gašpara Gršovanića (Keršovanića) i Franu Cicindellu, na radovima u crkvi bio je zaposlen još jedan član obitelji Macanović, Ignacijev rođak, Vicko Macanović.⁴⁰

Crkva je to sastavljena od uzdužnog pravokutnog broda i ponešto uže apside. Takva prostorna organizacija često je viđena u Kaštelima i to na primjerima župne crkve sv. Jeronima u Kaštel Gomilici ili župne crkve sv. Ivana Krstitelja u Kaštel Starome. Najprije nastaje nenadsvodeni brod, a zatim i portal na kojemu radi klesar Vicko Macanović.⁴¹ Vicko se

³⁷ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 224- 228.

³⁸ Marković, Vladimir. „Kapela blaženog Ivana Trogirskog Nikole Firentinca i sakralna arhitektura u Dalmaciji 300 godina poslije“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* No. 31 (2007): 121- 130, str. 123-128.

³⁹ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 243- 244.

⁴⁰ Prijatelj Pavičić, Ivana. „Prilog poznavanju crkve i zvonika svetišta Gospe od Pojišana u XVIII. stoljeću.“ U: : *Kapucinski samostan i svetište Gospe od Pojišana u Splitu*, ur. Arsen Duplancić, str. 241- 249. Split: Kapucinski samostan Gospe od Pojišana, 2010., str.249.

⁴¹ Horvat-Levaj, Katarina. *Barokna arhitektura*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2015, str. 400.

uglavnom bavio klesanjem vrata i temeljnih kamenja na crkvi. Godine 1758. pripremio je kamen za rozetu za pročelje crkve. Klesanje je iduće godine preuzeo Ignacije koji je napravio veliku rozetu zajedno s manjom koje su postavljene na pročelje crkve.⁴² Cvito Fisković piše o tome: „Njemu su tada isplatili i zaostale klesarske radove; za dva polukružna profilirana prozora, za dvije stope, dva pilastra sa dvije glavice i za ključni kamen triumfalnog luka“.⁴³ Osim navedenih klesarskih postignuća, važno je naglasiti i specifičan zaključak portala koji preferiraju koristiti članovi obitelji Macanović. Tako se na portalu štafiličke crkve vidi ravni vijenac koji paralelu vuče s malim hramom i mauzolejem Dioklecijanove palače, kako to opisuje Vladimir Marković.⁴⁴

Slika 4. Crkva Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u Kaštel Štafiliću

Dok se gradila nova crkva, rušili su se ostaci starije. Kao protomajstor sav posao nadgledanja obavljao je Ignacije koji je konjem znao dolaziti iz Trogira, pa se veliki dio novca uglavnom isplaćivao upravo njemu. Godine 1767. donesene su kupe i olovo za crkvu, a odmah iduće godine nastavlja se rad na apsidi.⁴⁵ Temeljem sačuvanih dokumenata znamo da su Štafilićani izgradnju apsida povjerali Gašparu Kršovaniju (Keršovaniju) 1769./ 1770. godine. Ali, naručitelji nisu bili zadovoljni zatečenim stanjem, pa taj zadatak prepuštaju Ignaciju.

⁴² Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 244.

⁴³ Isto, str. 244.

⁴⁴ Marković, Vladimir. *Crkve u Dalmaciji 17. i 18. stoljeće- prošlost i promjene*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Gliptoteka, 2018, str. 184- 185.

⁴⁵ Isto, str. 244- 246.

Ignacije u dogovoru sa sinom Franjom uklanja prethodno sagrađenu apsidu i podiže novu.⁴⁶ Franjo Macanović preuzima zadatak rušenja stare i presvođivanja nove apside prema nacrtima Gašpara Kršovanija (Keršovanija) i Frane Cicindelle.⁴⁷ Štukature na svodu izradio je talijanski štukatur Giuseppe Montevinti.⁴⁸

Slika 5. Apsida štafiličke crkve

Postupno se uređivala i unutrašnjost crkve. Njihov rođak, Vicko Macanović, tada radi na klesanju oltara.⁴⁹ Klesali su se zidni vijenci i ogradice koje su bile izrađivane od kamena s Brača te i iz mjesta Okrug s otoka Čiova.⁵⁰ Temeljem dokumenata doznaje se da još tijekom 1775. godine traje isplata za nepredviđene izmjene u gradnji crkve. One su se ticale proširenja apside, ali i drugih elemenata koje opisuje Fisković: „... klesanja zidnih vijenaca i ormara, ruže, vrata sakristije, natpisa na kamenim pločama...“⁵¹ Tada je u baroknom stilu izveden završni akroterij koji krase vrh zabata crkve u Kaštel Štafiliću. Simbol je Bezgrešnog začeca Marijina izraženog u obliku srca okrunjenog i okruženog metalnom zvjezdanom aureolom na kojem je kratica MRA i polumjesec. U svibnju 1775. godine Ignacije je isplaćen za sve radove na crkvi i sa svojim sinom Franjom povlači se s projekta. Radovi na dovršavanju prostora nastavljeni su međutim i poslije.⁵²

⁴⁶ Marković, Vladimir. „Kapela blaženog Ivana Trogirskog Nikole Firentinca i sakralna arhitektura u Dalmaciji 300 godina poslije“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* No. 31 (2007): 121- 130, str. 123.

⁴⁷ Prijatelj Pavičić, Ivana. „Prilog poznavanju crkve i zvonika svetišta Gospe od Pojišana u XVIII. stoljeću.“ U: *Kapucinski samostan i svetište Gospe od Pojišana u Splitu*, ur. Arsen Duplančić, str. 241- 249. Split: Kapucinski samostan Gospe od Pojišana, 2010, str. 249- 250.

⁴⁸ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 247.

⁴⁹ Isto., str. 247- 249.

⁵⁰ Isto., str.246- 247.

⁵¹ Isto., str. 248.

⁵² Isto., str. 247- 249.

Slika 6. Prikaz čitave unutrašnjosti štafilićke crkve

Sumiranjem izgleda današnje crkve i nabrojanih izvedenih projekta da se zaključiti kako je crkva u Štafiliću jednobrodna s užom apsidom.⁵³ Svojim izgledom, raščlambom zidova i prostornom organizacijom crkva Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u Kaštel Štafiliću podsjeća na kapelu bl. Ivana Trogirskog u trogirskoj katedrali. Podijeljene zidne plohe, polukružni prozori i profilirani dijelovi samo su neki od segmenata koji se ponavljaju u obje crkve.⁵⁴ Svojim velikim zidnim ploham a štafilićka crkva odaje profil graditelja koji je svoju karijeru započeo radom na utverdama prema kojima kasnije temelji oblik građevina. Jednostavno pročelje krasi vrata s profiliranim karakteristikama gradnje 17. i 18. stoljeća. Dovratnici su pri vrhu prošireni, a na dnu ukrašeni reljefnim cvjetovima. Na obje gornje strane umetnute su konzole s volutama sa širokim listom u maniri baroka. Takve elemente prepoznajemo u Dalmaciji 16. stoljeća, a preslikavaju se u doba baroka. Na pročelju se nalazi rozeta krhkih stupića, a iznad nje ponešto manja rozeta koja osvjetljava potkrovlje.⁵⁵ Takav motiv rozeta Cvito Fisković naziva „zvijezde“, ili „rosulani“.⁵⁶ Manja vrata na pobočnim zidovima također završavaju s profiliranom rozetom. Apsida je postavljena na istok, a osvjetljuju je tri prozora polukružnog luka s obje strane koji daju bolji dojam same apside.⁵⁷

⁵³ Isto, str. 250.

⁵⁴ Horvat-Levaj, Katarina. *Barokna arhitektura*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2015, str. 401.

⁵⁵ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 250.

⁵⁶ Isto, str. 250.

⁵⁷ Isto, str. 250- 251.

4.2.2. Barokizacija crkve sv. Petra u Trogiru

Nekad objekt u sklopu ženskog benediktinskog samostana sv. Petra i Pavla, a danas samo crkva sv. Petra, smještena je u staroj jezgri Trogira nekoliko ulica dalje od stolne crkve. Nakon ukinuća ženskog samostana sv. Petra i Pavla u 19. stoljeću, sačuvani su crkva sv. Petra sa zvonikom te dijelovi klaustara s bunarom. Samostanska zgrada prenamijenjena je pak u stambene objekte. Spisi svjedoče da je ranija renesansna crkva pregrađena 1759. godine pod vodstvom Ivana Macanovića, kojem se u radu pridružuje sin Ignacije.⁵⁸ Riječ je upravo o baroknoj pregradnji koju prepoznajemo i na crkvi u Kaštel Štafiliću, a stilska paralela se vuče s pročeljem nedovršene crkve na Velom Drveniku. Izmjene i pregradnje su vidljive na monumentalnom pročelju i dekorativno postavljenim rozetama.⁵⁹

Slika 7. Crkva sv. Petra u Trogiru

Uspoređujući crkvu u Kaštel Štafiliću i crkvu sv. Petra u Trogiru nailazimo na sličnosti i razlike koje su proizašle djelovanjem istog majstora. Primjerice, obje crkve na pročelju nemaju prozorske otvore nego rozetu. Na bočnim zidovima nalaze se polukružni prozori za koje Ivo Babić piše da su česti motiv Ignacija i njegove radionice. Okviri portala u donjem dijelu završavaju pravokutno gdje se smješta cvijet s objiju strana. Slične motive pronalazimo na trogirskoj i štafilićkoj crkvi. Babić uočava razlike između štafilićke crkve i crkve sv. Petra i Pavla u rješenju trabeacije. Trabeaciju u obje crkve podržavaju savijene konzole. Razlika je u neprekinutoj trabeaciji na crkvi u Kaštel Štafiliću, odnosno prekinutoj na crkvi sv. Petra u

⁵⁸ Babić, Ivo. "Barokna preinaka samostanske crkve sv. Petra u Trogiru i graditelji iz roda Macanović-Raguseo". *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* No. 40 (2016): 129- 139, str. 129.

⁵⁹ Isto, str. 129.

Trogiru. Profesor Babić piše da su savijene konzole uz gornji dio portala mogle biti preuzete iz Vitruvijevog traktata izdanog 1567. godine za kojeg je poznato da su ga posjedovali sin Ignacije i otac Ivan. Poznavali su tadašnju stručnu arhitektonsku literaturu i arhitektonske traktate te ih koristili u praksi. Time su potvrdili svoju učenost i arhitektonsku pismenost.⁶⁰

Slika 8. Detalj pročelja crkve sv. Petra u Trogiru

Trogirski povjesničar umjetnosti Ivo Babić piše da su Macanovići, ne samo bili skloni preuzimanju ornamentalnih motiva iz prethodnih razdoblja, nego i kamenih spolija koje su ugrađivali u svoje objekte. Primjer toga je renesansna spolija, Firentinčevo poprsje sv. Petra, koje je nadodano na barokni portal crkve sv. Petra u Trogiru. Iznad svečevog poprsja nalazi se prozorska rozeta. Ona je gotovo identična s rozetom na crkvi u Kaštel Štafiliću. U visini sve završava s akroterijem kao još jednim rado korištenim motivom članova graditeljske obitelji Macanović. Na akroteriju crkve sv. Petra u Trogiru nalaze se ključevi kao simboli sv. Petra zaštitnika. Gotički uski izduženi prozori još su jedan preuzeti motiv iz ranijih razdoblja, a nalaze se na zvoniku crkve sv. Petra u Trogiru, crkvi sv. Dominika u Trogiru i crkvi Gospe od Karmela u Trogiru.⁶¹

Tijekom barokizacije crkve sv. Petra u Trogiru, njezina se unutrašnjost opremala baroknim oltarima, skulpturama i orguljama. Na glavnom oltaru uz drveno pozlačeno svetohranište danas se nalaze drvene barokne skulpture sv. Petra i Pavla. Kruno Prijatelj ove skulpture opisuje kao vrijedno djelo barokne drvene skulpture u Dalmaciji. Pripisuju se venecijanskim kiparskim radionicama sredine 17. stoljeća. Skulpture odišu duhom seicenta.

⁶⁰ Isto, str. 132.

⁶¹ Isto, str. 134.

Skulptura sv. Petra bila je na izložbi „Tesori della Croazia“⁶² 2001. godine kada su prezentirana djela srednje Dalmacije, posebno s područja Trogira.⁶³ U interijeru crkve ističe se barokni drveni svod i barokno drveno kućište orgulja, dar sestara Marković.⁶⁴ O tome piše profesor Ivo Babić: „Na zapadnom zidu, ponad vrata diže se pjevalište s orguljama unutar baroknoga drvenog kućišta, veoma bogato ukrašenog lišćem i figurama anđela.“⁶⁵ Naknadno postavljanje orgulja zaklonilo je prodor svjetla s velike rozete u unutrašnjost.⁶⁶

4.2.3. Barokizacija crkve Gospe od Karmela u Trogiru

Crkva Gospe od Karmela, kao i ulica u kojoj se nalazila obiteljska kuća Macanovića, smještena je u predjelu Trogira zvanom Pasike, novijem dijelu grada uz Fošu. Nedaleko od same crkve, u Ulici Matice hrvatske pod br. 35, nalazila se kuća obitelji Macanović.⁶⁷ Obitelj Macanović radila je nešto kasnije na obnovi crkve koja je izvorno podignuta 1618. godina na mjestu stare crkve o čemu svjedoči natpis na pročelju crkve Gospe od Karmela.⁶⁸ Crkvi su bile nužne obnove zbog propadanja u nekoć močvarno tlo iznad kojeg su sagrađene Pasike. Dosadašnji istraživači smatraju kako je nova crkva djelo radionice Bokanić, koja je krajem 16. i početkom 17. stoljeća bila vrlo aktivna u gradu. Crkva je obnovljena u 18. stoljeću od strane Ignacija Macanovića i njegovih suradnika. Pretpostavlja se kako je na početku zahvata bio angažiran i Ignacijev otac Ivan.⁶⁹

⁶² Babić, Ivo i drugi. *Tesori della Croazia restaurati da Venetian Heritage INC*. Venezia; Edizioni Multigraf 2001.

⁶³ Kekez, Lana. *Skulpture svetih Petra i Pavla u trogirskoj crkvi Sv. Petra*. Hrvatski restauratorski zavod. <https://www.hrz.hr/index.php/djelatnosti/konzerviranje-restauriranje/drvena-polikromna-skulptura/333-skulpture-svetih-petra-i-pavla-u-trogirskoj-crkvi-sv-petra> pristupljeno 12. 6. 2021.

⁶⁴ Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365- 396, str. 375.

⁶⁵ Babić, Ivo. „Barokna preinaka samostanske crkve sv. Petra u Trogiru i graditelji iz roda Macanović-Raguseo“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* No. 40 (2016): 129- 139, str. 129.

⁶⁶ Isto, str. 130.

⁶⁷ Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „Arhivska istraživanja kao prilog poznavanju kuća obitelji Macanović u Trogiru“. *Radovi instituta za povijest umjetnosti* No. 25 (2001): 189- 198, str. 176.

⁶⁸ Babić, Ivo. „Barokna preinaka crkve Gospe od Karmela u Trogiru“. *Ars Adriatica* No. 6 (2016): 175- 184, str. 175.

⁶⁹ Isto, str. 180.

Slika 9. Kuća obitelji Macanović u Ulici Matice hrvatske pod br. 35, Trogir

Ivo Babić vidi stilske sličnosti gornjeg dijela pročelja crkve Gospe od Karmela s pročeljem (krivuljama i volutama) na Zdravstvenom uredu u Trogiru. Ponavlja se i motiv kugle zabijene na vrh pročelja na crkvi Gospe od Karmela i nad zabatom Zdravstvenog ureda u Trogiru. Oba rada pripisuju se Ignaciju Macanoviću. Slični završeci pročelja s krivuljama uočeni su i na nedovršenoj crkvi sv. Jurja na Drveniku. Ivo Babić iznosi pretpostavku da je Ignacije Macanović, zajedno sa svojim suradnicima, preoblikovao i zvonik i crkvu Gospe od Karmela u baroknom stilu. Babić drži da je Macanović zaslužan za ugrađivanje spolija, odnosno reljefa sa srednjovjekovnog sarkofaga na crkvi.⁷⁰

Slika 10. Crkva Gospe od Karmela u Trogiru

⁷⁰ Isto, str. 181- 182.

Slika 11. Reljef sa srednjovjekovnog sarkofaga na crkvi Gospe od Karmela u Trogiru

4.2.4. Izgradnja novog pročelja crkve sv. Jurja na Velom Drveniku

Župna crkva sv. Jurja nalazi se na malom brežuljku smještenom iznad seoske luke na otoku Veli Drvenik smještenom u splitskom akvatoriju. Crkva sv. Jurja sastoji se od dva dijela, starijeg i novijeg. Sjeverni dio crkve bio je proširen između 1724. i 1725. godine, a 1729. godine južni dio. Tom prigodom sagrađena je samo nova fasada crkve, a iza nje se nalazi crkva iz 15. stoljeća.⁷¹

Slika 12. Nedovršeno pročelje novijeg dijela crkve sv. Jurja na Velom Drveniku

Potkraj 18. stoljeća dogovoreno je da će tadašnja crkva dobiti svoj produžetak. Sukladno tome, podignuto je novo pročelje koje i danas vidimo, a pobočni zidovi prate širinu zidova stare crkve. Srednji brod nove crkve trebao je biti nešto viši, što se može zaključiti iz novog pročelja. Pročelje krasi stilske inačice koje inače prepoznajemo na crkvama nastalim iz Macanovićeve radionice.⁷² Cvito Fisković prepoznaje rad Ignacija Macanovića u stilskim elementima postavljenim na fasadi nedovršene crkve sv. Jurja. Pred stepeništem crkve uzdiže se barokno

⁷¹ Prijatelj, Kruno. "Macanovićevo pročelje u Velom Drveniku". *Kulturna baština* No. 7-8 (1978): 49- 52, str. 51.

⁷² Marković, Vladimir. *Crkve u Dalmaciji 17. i 18. stoljeće- prošlost i promjene*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Gljototeka, 2018, str. 181- 183.

pročelje. Plitki pilastri prividno dijele pročelje na tri dijela. Središnji portal ukrašen je florealnim motivima koji se nalaze na dovratnicima kamenih okvira vrata. Upravo takve elemente pronalazimo u Macanovićevom opusu. Iznad svakog otvora za vrata postavljena je rozeta. Najveća i najraskošnija nalazi se nad središnjim portalom. Pročelje u visinu završava u obliku polukružnog zabata koji se sa bočnih strana polagano spušta na nižu razinu.⁷³

Slika 13. Pogled na unutrašnje zidove

Slika 14. Pogled na bočne zidove

Nažalost, u potpunosti nova crkva, nije sagrađena pod Macanovićevim vodstvom. Ponestalo je novca i projekt je na određeno vrijeme prekinut. S vremenom su mještani sakupili ponešto novca kako bi se rad na crkvi nastavio. Nakon dvije godine rada na župnoj crkvi u Velom Drveniku, ponovno dolazi do prekida i od tada stoji samo nedovršeno pročelje nove župne crkve iz razdoblja kasnog baroka.⁷⁴

⁷³ Prijatelj, Krno. "Macanovićevo pročelje u Velom Drveniku". *Kulturna baština* No. 7-8 (1978): 49- 52, str. 51.

⁷⁴ Isto, str. 51.

4.2.5. Kopnena gradska vrata u Trogiru

Današnji položaj sjevernih gradskih vrata Trogira ne podudara se s nekadašnjem položajem antičkog sustava *carda* i *decumanusa*.⁷⁵ Nova sjeverna kopnena vrata postavljena su u vrijeme Kandijskog rata za vrijeme vladavine mletačkog providura Antonija Bernarda (1656.-1660.) što potvrđuje i njegov grb na pročelju. No, današnji oblik duguju Ignaciju Macanoviću koji na tom projektu radi 1763. godine.⁷⁶ Iz ranije faze vrata ostao je sačuvan jedan od najraskošnijih baroknih grbova u Dalmaciji. Grb providura Antonija Bernarda krasi dvije figurice tritona koji u rukama nose rogove pune obilja, a na vrhu grba nalazi se simbol providurske časti, krnji stožac. Na vratima su se nalazili i natpisi koji su svjedočili vlast ovog providura u vrijeme Kandijskog rata.⁷⁷ Kopnena gradska vrata nekada su izgledala jednako kao i Carska vrata u Zadru. Dotrajalost i oštećenja bili su dovoljan razlog da se pokrene obnova. Ignacije Macanović zaprimio je narudžbu i krenuo s obnovom 1763. godine.⁷⁸

Slika 15. Kopnena gradska vrata u Trogiru

Nova kopnena vrata ne vode izravno u središte grada kako bi to bilo očekivano, već prolaskom kroz vrata promatrač stiže pred palaču Garagnin Fanfogna. Nekada se između bastiona i srednjovjekovnih badema prostirala *Strada publica*. U 20. stoljeću na tom se mjestu grade na zapadu kuća Lušić, a na istoku kuća Dekaris, koje su zauzele i prostor porušenih baroknih bedema, a danas postoje stepenice koje vode do kipa sv. Ivana na Kopnenim vratima.⁷⁹

⁷⁵ Babić, Ivo. „Jedna prostorna intervencija Ignacija Macanovića u Trogiru“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 305- 338, str. 311- 312.

⁷⁶ Babić, Ivo. *Trogir: grad i spomenici*. Split: Biblioteka Knjiga Mediterana, 2016, str. 163.

⁷⁷ Babić, Ivo. „Jedna prostorna intervencija Ignacija Macanovića u Trogiru“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 305- 338, str. 314.

⁷⁸ Isto, str. 316.

⁷⁹ Isto, str. 322.

Slika 16. Prolaskom kroz Kopnena gradska vrata, ulazi se na trg pred palaču Garagnin Fanfogna

Macanovićeva težnja spolijama vidljiva je i na primjeru Kopnenih vrata. Naime, na obnovljena vrata Ignacije vraća grb providura Bernarda, mletačkog lava, natpis, ali i srednjovjekovni kip sv. Ivana Trogirskog.⁸⁰ Macanović koristi naizmjenice veće i manje blokove ispupčenih kamena za zidanje vrata. S obje strane vrata nalaze se uski otvori za lance koji su podizali pokretni most postavljen kako bi se pristupilo kopnu ili otoku. Zidni plašt uokviruju dva bastiona s obje strane.⁸¹ Iznad vrata nalazio se reljef s likom mletačkog lava kao i u svakom dalmatinskom gradu pod vlašću Mlečana. Okvir reljefa ukrašen je „motivom tzv. visećih zubaca“.⁸² Mletački lav ima poznata stilska barokna obilježja. Bio je izveden u reljefu, gotovo pa u punoj plastici. Kao i svi drugi simboli mletačke vlasti, ovaj je lav skinut i oštećen u poznatom pokretu uništavanja mletačkih oznaka 1932. godine.⁸³

Slika 17. Grb providura Antonia Bernardia, Muzej grada Trogira

⁸⁰ Isto, str. 320.

⁸¹ Isto, str. 316- 319.

⁸² Isto, str. 318.

⁸³ Isto, str. 316- 319.

Slika 18. Kopija originala srednjovjekovnog kipa sv. Ivana Trogirskog na Kopnenim gradskim vratima, pogled s južne strane

4.2.6. Trg pred Kopnenim gradskim vratima i novi dio palače Garagnin

U troškovniku potpisuje se Ignacije Macanović kao protomajstor⁸⁴ koji unutar Kopnenih vrata na prostranom prostoru gradi trg, vojarnu i novu zgradu palače Garagnin. Trg zvan *Corpo di Gvuardia* je trapezoidnog oblika ograđen sa svih strana. S istočne strane trga pronalazimo nekadašnji prostor za vojarnu i kuću za stražare. S druge strane, nalaze se stambeni prostori, točnije kuća Lušić i kuća Avanić, s kraja 19. i početka 20. stoljeća, koje oblikom prate nekadašnji Macanovićev sustav.⁸⁵ Palača Garagnin (današnji prostori Muzeja grada Trogira) vidljiva je i preko bedema. Pri gradnji novijeg dijela palače Garagnin, Macanović je pratio liniju ulica. Uz proširenje pred ulazom u palaču Garganin Fanfogna, na južnom dijelu trga *Corpo di Gvuardia*, nalazi se mali trg naziva *Piacetta*. Na južnom zidu stražarnice nalazi se pak malena kapela posvećena sv. Augustinu Kažotiću. Ona je jedini sakralni element u tom prostoru.⁸⁶

⁸⁴ Celio Cega, Fani. „Manji graditeljski zahvati i preinake na kućama obitelji Garagnin u Trogiru tijekom XVIII. stoljeća“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 339- 363, str. 348.

⁸⁵ Babić, Ivo. „Jedna prostorna intervencija Ignacija Macanovića u Trogiru“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 305- 338, str. 321.

⁸⁶ Isto, str. 324.

Slika 19. Trg unutar Kopnenih gradskih vrata

Stražarica (vojarna) je prizemnica prekrivena crijepovima u kojoj su nekada boravili čuvari kopnenih vrata. Unutrašnjost vojarne bila je podijeljena na dva dijela sudeći prema nacrtu mletačkog inženjera F. G. Rossinija. U jednoj prostoriji se živjelo, a druga je služila za ostavu oružja i opreme.⁸⁷ Južno od stražarnice uzdiže se reprezentativno pročelje palače Garagnin Fanfogna. Današnja palača obuhvaća tzv. novu kuću, prvobitnu palaču Garagnin, dva dvorišta, cisternu s terasom, vrt, štalu, hodnike i stepeništa.⁸⁸ Kako opisuje profesor Ivo Babić: „Na pročelju nove zgrade koju je projektirao Macanović simetrično su raspoređeni pravokutni okviri prozora s profiliranim nadvratnicima, reprezentativni glavni portal, te jednostavna dućanska vrata s otvorom tipa na koljeno.“⁸⁹ „Vrata na koljeno“ na bočnim strana glavnog pročelja nekada su vodila u prostor prodavaonice. Drugi kat tzv. nove kuće krasi balkon s profiliranom balustradom. Nova palača imala je vanjske stepenice koje su dijelile palaču od susjedne kuće, koja je također bila u vlasništvu obitelji Garagnin.⁹⁰

Bunar i stubište gospodarskog dijela palače građeni su po Ignacijevim nacrtima od 1766. do 1772. godine.⁹¹ Balaturu gospodarske zgrade u sklopu palače Garagnin Fanfogna pridržava kameni stup čiji je kapitel na gornjem dijelu s prednje strane ukrašen volutama između kojih je cvijet, a na donjem dijelu list. Radi se o gotičkom stupu kojeg Macanović umeće kao spoliju.⁹² Isto tako, ostaci gotičkih prozora iskorišteni su na dva bočna od tri prozora na

⁸⁷ Isto, str. 324- 325.

⁸⁸ Isto, str. 327.

⁸⁹ Isto, str. 328.

⁹⁰ Celio Cega, Fani. „Manji graditeljski zahvati i preinake na kućama obitelji Garagnin u Trogiru tijekom XVIII. stoljeća“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 339- 363, str. 352- 353.

⁹¹ Isto, str. 352.

⁹² Isto, str. 352.

prizemlju uz troja vrata. Danas je to prostor lapidarija, a između stambene i gospodarske kuće i dalje stoji izvorno popločenje s korčulanskim kamenom.⁹³

Slika 20. Izvorno popločenje između nekadašnjeg stambenog i gospodarskog dijela kuće

Slika 21. Gotički stup kao nosač stepeništa nekadašnjeg gospodarskog dijela kuće

U Povijesnom arhivu Splita čuva se Arhiv trogirске obitelji Garagnin Fanfogna. Iz njega doznajemo da je Ignacije radio i na restauraciji starog dijela kuće Garagnin Fanfogna od 1771. do 1778. godine, nedugo nakon gradnje novog dijela palače.⁹⁴ Prostor tzv. stare kuće prostire se od kuće Ćipiko do kuće Toleti. Pročelje starog dijela palače obnovljeno je u baroknom stilu s Macanovićevim prepoznatljivim stilskim elementima. Nadvratnik glavnog ulaza i nadprozornici manjih prozora ukrašeni su volutama.⁹⁵ Najkvalitetnije su isklesane barokne forme na zapadnim prozorima (nadsvođeni luk koji spaja sjeverni i južni dio Garagnin

⁹³ Isto, str. 352.

⁹⁴ Isto, str. 353.

⁹⁵ Isto, str. 354.

Fanfognine palače).⁹⁶ Luminariji su ukrašeni volutama kao čestim ponavljajućim motivom u razdoblju baroka.⁹⁷

4.2.7. Zdravstveni ured u Trogiru

Zgrada lučkog Zdravstvenog ureda u Trogiru nekoć je stajala usred trogirske rive. Porušena je kada više nije bila u uporabi. U sačuvanim opisima zapisano je kako se ulazni dio prizemnice sastojao od trijema širokih otvora.⁹⁸ Cvito Fisković opisuje: „Na pročelju je bio zabat sa valutama i kamenim kuglama, sred kojega se isticao visoki reljef mletačkog lava.“⁹⁹ Na istočnoj bočnoj strani zida nalazi se zabat sa specifičnim elementima baroka, volutama, kuglama i grbom kako opisuje ravnateljica Muzeja grada Trogira Fani Celio Cega.¹⁰⁰ Barokizirana građevina sadržavala je elemente gotike koji su se mogli pronaći u segmentima kao i kod štafiličke crkve.¹⁰¹

Slika 22. Zgrada Zdravstvenog ureda u Trogiru na razglednici s početka 20. stoljeća

Kada zgradu preuzme austrijska vlada, dolazi do njezinog preuređenja. Popločenje i uređivanje grada prethodilo je u 19. stoljeću, a određeni elementi zgrade i oko nje su srušeni. Riječ je o kamenom gatu i dizalici za brodove zdravstvene službe. Umjetničko i graditeljsko djelo danas možemo vidjeti samo na Stegelovoj fotografiji koju spominje Fisković. No, ipak su uspješno sačuvani veliki reljefni mletački lav s pročelja, natpis OFFITIUM SALUTIS te

⁹⁶ Babić, Ivo. „Jedna prostorna intervencija Ignacija Macanovića u Trogiru“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 305- 338, str. 328.

⁹⁷ Celio Cega, Fani. „Manji graditeljski zahvati i preinake na kućama obitelji Garagnin u Trogiru tijekom XVIII. stoljeća“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 339- 363, str. 348.

⁹⁸ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 254.

⁹⁹ Isto, str. 254.

¹⁰⁰ Celio Cega, Fani. „Manji graditeljski zahvati i preinake na kućama obitelji Garagnin u Trogiru tijekom XVIII. stoljeća“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 339- 363, str. 343.

¹⁰¹ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 254.

reljefni otučeni grb među trofejima. Reljef lava napravljen je po nešto starijem predlošku, tvrdi Cvito Fisković, koji ga opisuje kao lava s olovnim očima netipičnima za barok. Danas se njegovi fragmenti čuvaju u Muzeju grada Trogira.¹⁰²

Slika 23. Sačuvani fragmenti sa Zdravstvenog ureda u Trogiru, rad Ignacija Macanovića iz 18. stoljeća, Muzej grada Trogira

4.2.8. Popločenje trogirskih ulica

Statut grada Trogira iz 14. stoljeću spominje „vie sallizate“ što bi značilo da je dio Trogira već tada bio popločan pločastim kamenom.¹⁰³ U 18. stoljeću Ignacije Macanović dobio je zadatak popločavanja ulica.¹⁰⁴ Cvito Fisković 1955. godine opisuje Macanovićevu ideju popločenja: „Sastavljen je od malih četverastih i drugih kamenja, ovalne je površine, a sa svake strane mu je uduben plitki i otvoreni žlijeb za odvod kišnice.“¹⁰⁵ Na određenim mjestima u gradu se i dalje može pratiti takav način popločavanja, ali veliki dio grada je u 19. stoljeću bio iznova popločan, ali ovoga puta s pločnikom sastavljenim od ravnijih kamenja.¹⁰⁶ Uz obnovu Kopnenih vrata i palače Garagnin, Macanović u periodu popločavanja ulica restaurira i pročelje Male palače Cipiko.¹⁰⁷

Do 1764. godine radi se na proljepšavanju oko glavnog gradskog trga.¹⁰⁸ Macanović popločava sve važnije ulice i mjesta u gradu, uključujući i glavni gradski trg.¹⁰⁹ Tijekom

¹⁰² Isto, str. 254- 255.

¹⁰³ Isto, str. 254.

¹⁰⁴ Isto, str. 254.

¹⁰⁵ Isto, str. 254.

¹⁰⁶ Isto, str. 254.

¹⁰⁷ Šverko, Ana i Šverko, Ivana. „Projekt parternog uređenja glavnog trogirskog trga i karda iz polovice XIX. stoljeća“. *Klesarstvo i graditeljstvo* Vol. XXI, No. 1-2 (2010): 68- 83, str. 79.

¹⁰⁸ Isto, str. 80.

¹⁰⁹ Dasović, Jasna. „Povijesna popločenja Trogira i okolice“. *Klesarstvo i graditeljstvo* Vol. XXIII, No. 1- 4 (2012): 48- 63, str. 54.

novijeg popločavanja glavne ulice u 19. stoljeću, ideja i raspored će ipak ostati onakvim kakvim je Macanović to zamislio u svoje vrijeme.¹¹⁰ Ignacije uređuje i trg pred palačom Garagnin Fanfogna i unutrašnje dvorište palače. Za popločenje dvorišta Garagnin Fanfogna 1765. godine dovedeno je kamenje iz Korčule. Prolaz koji vodi u dvorište i dvije trećine popločenja na istočnom dijelu izvorni su Macanovićev rad, dok je zapadni dio rezultat kasnije obnove. Za popločenje se koriste uži kameni blokovi postavljeni na nož, dok je zapadni dio izveden u nešto pravilnijim oblicima kamena. Korištenjem dijagonala i pravokutnih polja na trapezoidnom obliku dvorišta dobio se dojam zrakastog širenja.¹¹¹

Slika 24. Izvorno popločenje na istočnom dijelu i obnova popločenja na zapadnom dijelu unutarnjeg dvorišta palače Garagnin Fanfogna

Sličan uzorak i fragment popločenja sačuvan je između palače Paitoni i benediktinskog samostana sv. Nikole. Ulica je podijeljena na kvadratna polja ispunjena kamenim blokovima. Unutar kvadratnih polja postoji i podjela na dijagonale koje nisu ispunjene kamenim blokovima, već formiraju stranice trokuta. Jasna Dasović drži da tako „zamršeni“ uzorak govori o važnosti plemstva koje je tu stanovalo.¹¹²

¹¹⁰ Šverko, Ana i Šverko, Ivana. „Projekt parternog uređenja glavnog trogirskog trga i karda iz polovice XIX. stoljeća“. *Klesarstvo i graditeljstvo* Vol. XXI, No. 1-2 (2010): 68- 83, str. 80.

¹¹¹ Dasović, Jasna. „Povijesna popločenja Trogira i okolice“. *Klesarstvo i graditeljstvo* Vol. XXIII, No. 1- 4 (2012): 48- 63, str. 55- 56.

¹¹² Isto, str. 56.

Slika 25. Izvorno popločenje između palače Paitoni i benediktinskog samostana sv. Nikole u Trogiru

4.2.9. Zahvati Ignacija Macanovića na stolnoj crkvi u Trogiru

Prema sačuvanim dokumentima znamo da je radio na novom pjevalištu, a usto je Ignacije Macanović redovito popravljao i obnavljao pojedine segmente u stolnoj crkvi. Male popravke izvršio je 1757. godine, a 1764. godine radi nacrt za držak zvona u zvoniku, koji je i popravljani 1778. godine.¹¹³ Osim takvih sitnijih poslova, radio je na izmjeni Firentinčevog poprsja Boga Oca za kapelu blaženog Ivana Trogirskog. Povrh toga, izmijenio je i prozore u sakristiji.¹¹⁴

4.2.9.1. Poprsje Boga Oca za kapelu Ursini

U kapeli blaženog Ivana Trogirskog sa stropa uklanja izvorno Firentinčevo poprsje Boga Oca. Ono je prijetilo padom zbog okrnjenog ruba na originalnom zdanju. Tako je Macanovićevo izrazito vjerna kopija 1778. godine zamijenila original. Ignacijeva kopija originala i danas stoji usred svoda kapele bl. Ivana Trogirskog.¹¹⁵

¹¹³ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 255.

¹¹⁴ Isto, str. 259.

¹¹⁵ Isto, str. 258- 259.

Slika 26. Kopija Firentičevog originalnog Poprsja Boga Oca, rad Ignacija Macanovića u kapeli bl. Ivana Trogirskog

4.2.9.2. *Pjevnica trogirске katedrale*

Kako bi sudjelovao u još jednom projektu u stolnoj crkvi, Macanović napušta Brač i 1769. godine vraća se u Trogir zbog uzdizanja pjevnice čiji je pothvat zahtijevao njegovu nazočnost. Pjevnica je u početku trebala biti radom protomajstora Antuna Boare i Petra Cavalierija od kojih su obojica bili kipari koji su klesali razne reljefne ukrase. Cavalieri međutim umire, pa se Macanovića poziva da dođe s Brača.¹¹⁶ U rujnu se ukopavaju temelji za pjevicu i rade nacrti koji se zatim šalju Mlečanima na procjenu. Barokna pjevnica u romaničko-gotičkom prostoru uzdiže se na dva mramorna stupa i dva zidna polustupa s korintskim završecima. Pjevnice su već 1770. godine stajale uređene. Tada posao preuzima i završava Ivan Rubignoni koji radi na uskom stepeništu.¹¹⁷

Slika 27. Barokna pjevnica u trogirskoj katedrali

¹¹⁶ Isto, str. 255.

¹¹⁷ Isto, str. 257- 258.

Projektu se pridružuje i talijanski štukater Giuseppe Montevinti. Riječ je o štukateru koji je radio štukature u crkvi u Kaštel Štafiliću te u trogirskoj crkvi sv. Nikole.¹¹⁸ Montevinti je izradio jednostavne ornamente na stropu iznad barokne pjevnice. Montevinti ih radi u maniri kasnog baroka i rokoka. Prepoznaju se cvjetni motivi, anđeli, volute, grane akantusa i medaljoni.¹¹⁹ Antun Boara radio je pak na ukrasima lišća, anđela i školjaka neposredno na pjevnici.¹²⁰

Slika 28. Ornamenti na stropu iznad barokne pjevnice, rad talijanskog štukatera Giuseppe Montevintija

4.2.9.3. *Izmjena prozora u sakristiji trogirske katedrale*

Ignacije u suradnji s Ivanom Rubignonijem i Antunom Boarom 1781. godine izmjenjuje prozor na sakristiji katedrale. Radi se vjerojatno o jednom od dva četvrtasta prozora na južnom zidu sakristije koji su napravljeni u gotičkoj maniri, referirajući se na prozor koji je sjevernije postavljen. Poznato je naime da je krajem 1787. godine Macanović izradio i kameni svijećnjak.¹²¹

¹¹⁸ Celio Cega, Fani. „Manji graditeljski zahvati i preinake na kućama obitelji Garagnin u Trogiru tijekom XVIII. stoljeća“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 339- 363, str. 342.

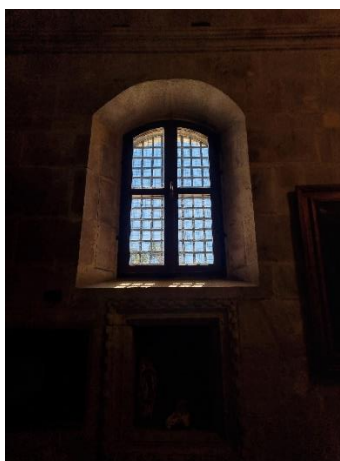
¹¹⁹ Čoralic, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365- 396, str. 370- 371.

¹²⁰ Isto, str. 370.

¹²¹ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 259.

Slika 29. Prozori sakristije trogirске katedrale

Slika 30. Pogled iz unutrašnjosti na sjevernije postavljени prozor sakristije trogirске katedrale

4.2.10. Macanovićeви zahvati na starom čiovskom mostu

Ignacije se ponovno vraća s Brača u Trogir kako bi u ožujku 1777. godine sudjelovao u popravljanju trogirskih cesta. U rujnu kasnije 1786. godine Macanović trogirskom kamenom mostu iz 14. stoljeća na sredini mosta dodaje drveni podij koji se podizao po potrebi. Naime, prema vlastitim nacrtima, Macanović podiže pokretni kameni most između Trogira i Čiova tako što kamenoj osnovi po sredini dodaje drveni dio. Drveni dio mosta se otvarao kako bi omogućio prolazak brodovima, a podizao se uz pomoć dizalica s jedne i druge strane, vjerojatno pričvršćen za debele kamene pilone na krajevima mosta.¹²² Do danas je taj mehanizam izmijenjen, ali je ideja ostala ista.

¹²² Isto, str. 260- 261.

4.2.11. Rad Macanovića na poslovima administrativnog karaktera

Ignacije Macanović bio je pismen, a kako je poznao i izračune, uz graditeljske obavljao je i mjerničke (geodetske) poslove mjerenja i procjenjivanja stanja građevine za trogirске naručitelje. Točnije, morao je popisati i izmjeriti građevine uslijed njihove obnove ili pregradnje. U razdoblju 1764. godine na popisu građevina koje je mjerio ili procjenjivao su kula Kamerlengo, vojarnе, zidine i gradska vrata u Trogiru.¹²³ Cvito Fisković opisuje: „Godine 1777. naređeno mu je da izmjeri, nacрта i procjeni općinsko zemljište na Skalicama na Čiovu, godine 1778. da procjeni kuću Celio, koju nazivahu „Vojna bolnica“, po čemu se može prosuditi da je vojna bolnica postojala i ranije od te godine i u Trogiru.“¹²⁴ Pretpostavlja se da je radio i nacрте četiriju trogirskih samostana (ženskog benediktinskog samostana sv. Nikole, ženskog benediktinskog samostana sv. Petra i Pavla, ženskog benediktinskog samostana sv. Mihovila i dominikanskog samostana sv. Dominika). Nacrti datiraju iz 1786. godine.¹²⁵

4.2.12. Sudjelovanje Ignacija Macanovića u javnom životu grada Trogira

Povrh toga što je u Trogiru obavljao posao graditelja, bio je i iznimno priznat i poznat u gradu. Sudjelovao je u radu brojnih skupština i bratovština koje su djelovale u njegovom vremenu. Bratovština sv. Duha priznavala ga je kao suca i župana, a zastupao je i udruženje zidara, klesara i drvodjelaca.¹²⁶ Obitelj Macanović je za vrijeme kuge najviše doprinijela izgradnji objekata u gradu u baroknom stilu.¹²⁷ Ignacije umire u listopadu 1807. godine, a samo koji mjesec prije toga još je uvijek ispunjavao svoje obaveze u bratovštinama.¹²⁸

4.3. Vicko Macanović

Među klesarima iz obitelji Macanović istaknuo se Vicko Macanović.¹²⁹ Cvito Fisković pretpostavlja da je Vicko vjerojatno rođen 1718. godine. Tako se zaključuje iz zapisa o njegovoj smrti. Navodno je tek oko 1743. godine stigao u Trogir. On je bio sin Ignacija Macanovića starijeg, pa Fisković smatra da je rođen u Trogiru ili okolici gdje se javlja od 1741.

¹²³ Isto, str. 264.

¹²⁴ Isto, str. 264.

¹²⁵ Isto, str. 264.

¹²⁶ Isto, str. 264.

¹²⁷ Benyovsky, Irena. „Popis javnih zgrada u Trogiru 1789. godine“. *Povijesni prilozi* Vol. 24, No. 29 (2005): 191- 210, str. 193.

¹²⁸ Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 264- 265.

¹²⁹ Isto, str. 265.

godine.¹³⁰ Vicko je kao klesar ponajviše surađivao s rođakom, Ignacijem II. i njegovim sinom Franjom. Kako sam već navela u ovom radu, Vicko je klesao kamenje i ukrasne elemente za župnu crkvu u Kaštel Štafiliću. Poput Ignacija, radio je na izradi različitih građevinskih elemenata za crkvu. Godine 1758. radi na kamenoj rozeti za novu štafilićku crkvu čije je radove nadgledao protomajstor Ignacije Macanović. Prema Ignacijevim uputama u razdoblju od 1772. do 1774. godine kleše dijelove ogradice, zidne vijence, zidne ormare i glavice za uređenje interijera novonastale štafilićke crkve. Zidanje grobišnog zida župne crkve u Kaštel Novom koje se događalo tijekom više godina, 1765., 1766. i 1779., Cvito Fisković također navodi kao jedan od poslova za koje je Vicko Macanović bio zadužen.¹³¹

Nizao je Vicko brojne građevinske pothvate, pa ga izvan okolice Trogira i Kaštela, pronalazimo u Zadru gdje radi svoja značajnija djela.¹³² Prvim poznatim dokumentiranim radom smatra se rad na zadarskoj palači Pellegrini na kojoj je kao klesar radio na dovratnicima i doprozornicima.¹³³ Osim radova na kući Pellegrini u Zadru, iz zadarskog arhiva iščitava se podatak da je Vicko Macanović sudjelovao u podizanju plemićke palače Buffalis u Trogiru kao klesar profilacija, vrata, prozora i popločenja 1747. i 1779. godine. Dokumentom iz 1749. godine potvrđuje se dogovor između Vicka Macanovića i Jerolimova oca, Ivana Frane Buffalisa za uređenjem kuće Buffalis. Sredinom 18. stoljeća dolazi do pregradnje starog dijela kuće i dogradnje novog dijela. Upravo Vicko Macanović radi na novom dijelu kuće koji dolazi na mjesto nekadašnjeg dvora Buffalis koji je bio spojen s kućom Buffalis. Zadarskim dokumentom se potvrđuje da je Vicko za palaču Buffalis trebao izraditi ulazni dio, vrata i šest prozora. Vrata i prozori izgledom su trebali pratiti postojeće. Trokatnica danas više ne postoji, ali sačuvani su crteži i podaci koji daju naznake o njezinom izgledu, prije i nakon Vickovog rada.¹³⁴

Trokatnica smještena u blizini kuće Andreis imala je veliko potkrovlje, i to dvokatni mansard, kako to opisuju sukladno priloženim crtežima Ivana Prijatelj Pavičić i Lovorka

¹³⁰ Isto, str. 266.

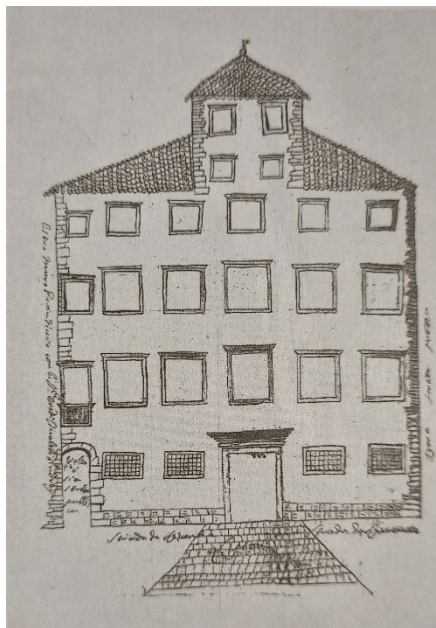
¹³¹ Prijatelj-Pavičić, Ivana i Čoralić, Lovorka: „Prilog poznavanju opusa graditelja Vicka Ignacijevog Macanovića i Grgura Mazzonija/ *Contributo alla conoscenza dell'opera dell'architetto Vicko Ignatije Macanović*“ U: *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću*, ur. Marković, Vladimir i Prijatelj Pavičić, Ivana, str. 51- 70, Split, Književni krug, 2007, str. 54.

¹³² Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 268, str. 265- 266.

¹³³ Prijatelj-Pavičić, Ivana i Čoralić, Lovorka: „Prilog poznavanju opusa graditelja Vicka Ignacijevog Macanovića i Grgura Mazzonija/ *Contributo alla conoscenza dell'opera dell'architetto Vicko Ignatije Macanović*“ U: *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću*, ur. Marković, Vladimir i Prijatelj Pavičić, Ivana, str. 51- 70, Split, Književni krug, 2007, str. 54.

¹³⁴ Isto, str. 60- 62.

Čoralić.¹³⁵ U ovom dijelu, važno je naglasiti položaj prozora koje radi Vicko Macanović. Naime, na prvom katu nalazi se stan koji na istočnoj strani ima pet prozora od kojih je tri načinio Vicko 1749. godine. Drugi kat također posjeduje tri prozora koja se povezuju s imenom Vicka Macanovića. Prozori koje je radio Vicko i oni koji se već postojali bili su slične, gotove jednake profilacije. Svojim oblikom, detaljima i sačuvanim nacrtima kuća Buffalis podsjeća na kasnobarokne trogirске palače, a posebice na palaču Garagnin Fanfogna, također nastalu marom obitelji Macanović.¹³⁶

Slika 31. Crtež kuće Buffalis

Između ostalog, unutar opusa radova Vicka Macanovića zabilježen je njegov rad na nekoliko zvonika: župne crkve u Vodicama, crkve Muster u Komiži, župne crkve u Svetom Filipu i Jakovu kraj Zadra i splitske crkve Gospe od Pojišana.¹³⁷ Godine 1775. Vicko Macanović potpisuje ugovor s predstavnicima bratovštine Blažene Djevice Marije od Pojišana u Splitu za rad na zvoniku crkve. Zvonik je dovršen 1782. godine, a svojom vanjštinom uvelike podsjeća na zvonik u Vodicama, koji Vicko potpisuje kao protomajstor. Masivnosti zvonika suprotstavlja se rastvoreni gornji dio. Piramidalni završeci ponavljajući su elementi na zvoncima crkve u Vodicama i crkve Gospe od Pojišana. Svojim oblikom spomenuti zvonici nalikuju na zvonike koje su radile trogirске graditeljske obitelji, Bokanić i Macanović.¹³⁸ Vicko Macanović odrađivao je i poslove nabave kamena za gradnju.¹³⁹

¹³⁵ Isto, str. 61.

¹³⁶ Isto, str. 61- 62.

¹³⁷ Isto, str. 56.

¹³⁸ Isto, str. 57- 58.

¹³⁹ Isto, str. 59.

Slika 32. Zvonik crkve Gospe od Pojišana u Splitu

Spominje se i na javnim radovima u gradu Trogiru. U Spisima kneza Zaccaria Canala (1778.-1781.) ostalo je zapisano da je 1779. godine Vicko Macanović popločao mul pred Zdravstvenim uredom u Trogiru koji je izgradio Ignacije II. Macanović 1753. godine. Radi se o kamenom gatu koji se nalazio pred Zdravstvenim uredom u Trogiru, a koji je služio kao pristanište brodovima za dovoz bolesnika. Danas na tom mjestu ne postoji više ni kasnobarokni Zdravstveni ured, ni kameni mul.¹⁴⁰

Poznato je da je Vicko Macanović za razliku od svojih rođaka, ponajviše djelovao kao klesar i posrednik u nabavi kamena za druge protomajstore, od Zadra do Visa. Suradivao je također s brojnim majstorima, pa se među njima našao i Grgur Mazzoni. Procjena postojećih građevnih objekata bila je još jedna zadaća Vicka Macanovića, što potvrđuju dokumenti iz zadarskog arhiva. Gradio je zvonike i klesao elemente za eksterijer i interijer građevina koje su onda drugi uklapali u svoje građevne objekte.¹⁴¹ Živio je do 1787. godine, kada umire u Trogiru.¹⁴²

¹⁴⁰ Isto, str. 61- 63.

¹⁴¹ Isto, str. 68- 69.

¹⁴² Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198- 269, str. 265- 267.

4.4. Franjo Macanović

Posljednji član obitelji kojeg ću spomenuti je Ignacijev sin Franjo. Franjo Macanović nije se istaknuo u značajnijim radovima, a posebno ne za trogirsko područje. Ipak važno je spomenuti kako je sudjelovao u uređenju i popločavanju cesta u Šibeniku.¹⁴³

Kada je njegov otac Ignacije preuzeo zadatak izrade apside u štafiličkoj crkvi, Franjo je zajedno s ocem skidao dijelove prethodne apside i radio na podizanju nove. Prema očevom modelu presvodio je novu apsidu.¹⁴⁴

5. Zaključak

Kroz 17. i 18. stoljeće članovi trogirске graditeljske obitelji Macanović gajili su karakterističan lokalni barokni stil na dalmatinskom području. Aktivno sudjelovanje u obiteljskom graditeljskom poslu iznjedrilo je vrsne majstore, graditelje i klesare, prepoznate od strane ulagača i poslovnih suradnika. U završnom radu opisana su barokna djela ili samo sačuvani barokni elementi, ostavljeni od strane graditeljske obitelji Macanović na građevnim objektima trogirskog i kaštelanskog područja. Među njima, Ignacije II Macanović najviše se istaknuo u svom radu. Osim obrta i umjetnosti koju su stvarali, članovi obitelji bili su aktivni i u kulturno-političkom i socijalnom životu grada o čemu svjedoče mnogi zapisi. Iako značajna obitelj za Trogir i Kaštela, o njoj još uvijek ne postoji sinteza. Nadam se da će u dogledno vrijeme biti objavljena, čime će biti olakšano promatranje njihove uloge u povijesti dalmatinskog graditeljstva 17. i 18. stoljeća. Osim što je važno pročitati informacije o radu obitelji Macanović, istraživanju dodatno doprinosi i vizualni doživljaj spomenika uživo. Zato je nužna i briga o postojećim stanjima spomenika u gradu i sačuvanim ulomcima u muzeju. Djela na kojima su radili Macanovići, a mogu se vidjeti u Trogiru i Kaštelima, poprilično su sačuvana, ali ulomci njihovih djela iz trogirskog muzeja mogli bi biti kvalitetnije prezentirani. Mislim to stoga što sam se osobno uvjerila da uvid u njihova sačuvana djela na terenu omogućuje bolje razumijevanje njihove uloge u dalmatinskoj povijesti umjetnosti.

¹⁴³ Isto, str. 267.

¹⁴⁴ Marković, Vladimir. „Kapela blaženog Ivana Trogirskog Nikole Firentinca i sakralna arhitektura u Dalmaciji 300 godina poslije“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti* No. 31 (2007): 121- 130, str. 123.

6. Literatura

1. Babić, Ivo i drugi. *Tesori della Croazia restaurati da Venetian Heritage INC*. Venezia: Edizioni Multigraf, 2001.
2. Babić, Ivo. „Barokna preinaka crkve Gospe od Karmela u Trogiru“. *Ars Adriatica*, No. 6 (2016): 175-184.
3. Babić, Ivo. „Barokna preinaka samostanske crkve sv. Petra u Trogiru i graditelji iz roda Macanović-Raguseo“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, No. 40 (2016): 129-139.
4. Babić, Ivo. „Jedna prostorna intervencija Ignacija Macanovića u Trogiru“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 305-338.
5. Babić, Ivo. *Trogir: grad i spomenici*. Split: Biblioteka Knjiga Mediterana, 2016.
6. Benyovsky, Irena. Popis javnih zgrada u Trogiru 1789. godine. *Povijesni prilozi* Vol. 24, No. 29 (2005): 191-210.
7. Bilić, Darka. *Inženjeri u službi Mletačke Republike: inženjeri i civilna arhitektura u 18. stoljeću u mletačkoj Dalmaciji i Albaniji*. Split: Književni krug, 2013.
8. Celio Cega, Fani. „Manji graditeljski zahvati i preinake na kućama obitelji Garagnin u Trogiru tijekom XVIII. stoljeća“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 339-363.
9. Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „Prilog poznavanju crkve sv. Marije u Blizni“. *Croatia Christiana periodica* Vol 25, No. 48 (2001): 131- 136.
10. Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „Arhivska istraživanja kao prilog poznavanju kuća obitelji Macanović u Trogiru“. *Radovi instituta za povijest umjetnosti* No. 25 (2001): 189- 198.
11. Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365-396.
12. Dasović, Jasna. „Povijesna popločenja Trogira i okolice“. *Klesarstvo i graditeljstvo* Vol. XXIII, No. 1- 4 (2012): 48-63.
13. Farkaš, Tomislav. „Oružani sukobi Mletačke Republike i Osmanskog Carstva kroz 16. i 17. stoljeće“. *Essehist: časopis studenata povijesti i drugih društveno-humanističkih znanosti* Vol. 7, No. 7 (2015): 61- 67.
14. Fisković, Cvito. „Ignacije Macanović i njegov krug“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 9, No. 1 (1955): 198-268.

15. Horvat, Anđela, Matejčić, Radmila i Prijatelj, Kruno. *Barok u Hrvatskoj*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber, 1982.
16. Horvat-Levaj, Katarina. *Barokna arhitektura*. Zagreb: Naklada Ljevak, 2015.
17. Kekez, Lana. *Skulpture svetih Petra i Pavla u trogirskoj crkvi Sv. Petra*. Hrvatski restauratorski zavod. <https://www.hrz.hr/index.php/djelatnosti/konzerviranje-restauriranje/drvena-polikromna-skulptura/333-skulpture-svetih-petra-i-pavla-u-trogirskoj-crkvi-sv-petra> pristupljeno 12. 6. 2021.
18. Marković, Vladimir. „Kapela blaženog Ivana Trogirskog Nikole Firentinca i sakralna arhitektura u Dalmaciji 300 godina poslije“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, No. 31 (2007): 121-130.
19. Marković, Vladimir. *Crkve u Dalmaciji 17. i 18. stoljeće- prošlost i promjene*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Gliptoteka, 2018.
20. Prijatelj Pavičić, Ivana i Čoralić, Lovorka: „Prilog poznavanju opusa graditelja Vicka Ignacijevog Macanovića i Grgura Mazzonija/ *Contributo alla conoscenza dell'opera dell'architetto Vicko Ignatije Macanović*“ U: *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću*, ur. Marković, Vladimir i Prijatelj Pavičić, Ivana, str. 51- 70, Split, Književni krug, 2007.
21. Prijatelj Pavičić, Ivana. “Prilog poznavanju crkve i zvonika svetišta Gospe od Pojišana u XVIII. stoljeću.” U: *Kapucinski samostan i svetište Gospe od Pojišana u Splitu*, ur. Arsen Duplančić, str. 241- 249. Split: Kapucinski samostan Gospe od Pojišana, 2010.
22. Prijatelj, Kruno. “Macanovićevo pročelje u Velom Drveniku”. *Kulturna baština*, No. 7- 8 (1978): 49- 52.
23. Šverko, Ana i Šverko, Ivana. „Projekt parternog uređenja glavnog trogirskog trga i karda iz polovice XIX. stoljeća“. *Klesarstvo i graditeljstvo* Vol. XXI, No. 1-2 (2010): 68-83.

Sažetak

U završnom radu autorica se bavi djelatnošću trogirске graditeljske obitelji Macanović na području Trogira i Kaštela. Prezime Macanović Raguseo prvi puta se pojavljuje u Dubrovniku. Iako podrijetlom iz Dubrovnika, nakon rodonačelnika Frane Ivanova Macanovića članove ove obitelji pronalazimo djelatne u srednjoj Dalmaciji. Mletačka Dalmacija se u periodu od 16. do 18. stoljeća nalazila na prekretnici vojnih, političkih i gospodarskih događaja koje su uvjetovali učestali tursko-mletački ratovi. Članovi graditeljske obitelji Macanović kroz dva su stoljeća gradili i razvijali svoj specifični stil. Ugledali su se na ranija umjetnička razdoblja, ali i usvajali nove stilske elemente i tipologiju. Obitelj Macanović gradila je potpuno nove javne, privatne i crkvene građevine. Ujedno, njihov graditeljski opus obuhvaćao je procjene, pregradnje i obnove postojećih objekata. Najpoznatiji član obitelji na trogirskom i kaštelanskom području bio je Ignacije II Macanović. Članovi obitelji Macanović važna su djela ostavili u mjestima Nerežišća, Milna, Pučišća i Donji Humac na otoku Braču, Kninu, Zadru, Sinju, Imotskom, Drnišu i Splitu. U radu autorica posebnu pažnju obraća na pet generacija obitelji Macanović čije radove pronalazimo posebno u Kaštel Novom, Kaštel Štafiliću, Blizni Trogir i Velom Drveniku.

Ključne riječi: graditeljska obitelj Macanović Raguseo, župna crkva u Kaštel Štafiliću, palača Garagnin Fanfogna, Ignacije II Macanović

THE CONSTRUCTION WORKS OF FAMILY MACANOVIĆ IN TROGIR AND KAŠTELA

Abstract

In her final work, the author deals with the construction works of family Macanović in Trogir and Kaštela. The name Macanović Raguseo appears in Dubrovnik for the first time. Although they originate in Dubrovnik, after Frane mayor Ivanov Macanović, members of this family are found active in Central Dalmatia. From the 16th to the 18th century Venetian Dalmatia was at the turning point of military, political and economic events caused by the frequent Turkish-Venetian wars. Members of the Macanović construction family built and developed their specific style over the course of two centuries. They looked up to previous artistic periods, but also adopted new styles and typology. The Macanović family built completely new public, private and church buildings. At the same time, their construction works included the evaluation, conversion and reconstruction of existing facilities. The most famous family member in Trogir and Kaštela was Ignacije II Macanović. Members of the Macanović family left important works in the towns of Nerežišća, Milna, Pučišća and Donji Humac on the island of Brač, Knin, Zadar, Sinj, Imotski, Drniš and Split. In her work, the author pays special attention to five generations of the Macanović family, whose works we can find in Kaštel Štafilić, Kaštel Novi, Blizna, Veli Drvenik and Trogir.

Keywords: construction family Macanović Raguseo, parish church in Kaštel Štafilić, palace Garagnin Fanfogna, Ignacije II Macanović

Prilozi

Slika 1. Fotografija crkve i zvonika sv. Mihovila u Trogiru prije rušenja (Čoralić, Lovorka i Prijatelj Pavičić, Ivana. „O graditeljskoj aktivnosti u trogirskim ženskim benediktinskim samostanima u vrijeme biskupa Jeronima Fonde (1738–1754)“. *Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji* Vol. 38, No. 1 (1999): 365-396, str. 381)

Slika 2. Današnji izgled zvonika sv. Mihovila u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 3. Crkva sv. Marije u Blizni (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 4. Crkva Bezgrešnog začetca Blažene Djevice Marije u Kaštel Štafiliću (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 5. Apsida štafiličke crkve (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 6. Prikaz čitave unutrašnjosti štafiličke crkve (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 7. Crkva sv. Petra u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 8. Detalj pročelja crkve sv. Petra u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 9. Kuća obitelji Macanović u Ulici Matice hrvatske pod br. 35, Trogir (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 10. Crkva Gospe od Karmela u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, svibanj 2021.)

Slika 11. Reljef sa srednjovjekovnog sarkofaga na crkvi Gospe od Karmela u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 12. Nedovršeno pročelje novijeg dijela crkve sv. Jurja na Velom Drveniku (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 13. Pogled na unutrašnje zidove (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 14. Pogled na bočne zidove (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 15. Kopnena gradska vrata u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 16. Prolaskom kroz Kopnena gradska vrata, ulazi se na trg pred palaču Garagnin Fanfogna (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 17. Grb providura Antonia Bernardia, Muzej grada Trogira (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 18. Kopija originala srednjovjekovnog kipa sv. Ivana Trogirskog na Kopnenim gradskim vratima, pogled s južne strane (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 19. Trg unutar Kopnenih gradskih vrata (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 20. Izvorno popločenje između nekadašnjeg stambenog i gospodarskog dijela kuće (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 21. Gotički stup kao nosač stepeništa nekadašnjeg gospodarskog dijela kuće (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 22. Zgrada Zdravstvenog ureda u Trogiru na razglednici s početka 20. stoljeća (Babić, Ivo. „Barokna preinaka samostanske crkve sv. Petra u Trogiru i graditelji iz roda Macanović-Raguseo“. *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, No. 40 (2016): 129-139, str. 180.)

Slika 23. Sačuvani fragmenti sa Zdravstvenog ureda u Trogiru, rad Ignacija Macanovića iz 18. stoljeća, Muzej grada Trogira (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 24. Izvorno popločenje na istočnom dijelu i obnova popločenja na zapadnom dijelu unutarnjeg dvorišta palače Garagnin Fanfogna (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 25. Izvorno popločenje između palače Paiton i benediktinskog samostana sv. Nikole u Trogiru (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 26. Kopija Firentičevog originalnog Poprsja Boga Oca, rad Ignacija Macanovića u kapeli bl. Ivana Trogirskog (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 27. Barokna pjevnica u trogirskoj katedrali (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 28. Ornamenti na stropu iznad barokne pjevnice, rad talijanskog štukatera Giuseppe Montevintija (fotografirala Blaženka Miše, kolovoz 2021.)

Slika 29. Prozori sakristije trogirске katedrale (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 30. Pogled iz unutrašnjosti na sjevernije postavljene prozore sakristije trogirске katedrale (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

Slika 31. Crtež kuće Buffalis (Priatelj-Pavičić, Ivana i Čoralić, Lovorka: „Prilog poznavanju opusa graditelja Vicka Ignacijevog Macanovića i Grgura Mazzonija/ *Contributo alla conoscenza dell'opera dell'architetto Vicko Ignatije Macanović*“ U: *Umjetnički dodiri dviju jadranskih obala u 17. i 18. stoljeću*, ur. Marković, Vladimir i Priatelj Pavičić, Ivana, str. 51-70, Split, Književni krug, 2007, str. 60.)

Slika 32. Zvonik crkve Gospe od Pojšana u Splitu (fotografirala Blaženka Miše, rujan 2021.)

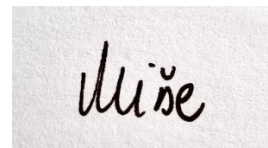
SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja **Blaženka Miše**, kao pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišnog prvostupnika **Pedagogije i Povijesti umjetnosti**, izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i literatura. Izjavljujem da ni jedan dio završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, stoga ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 24. rujna 2021.

Potpis

A rectangular box containing a handwritten signature in black ink. The signature is written in a cursive style and reads "Miše".

IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG RADA U DIGITALNI REPOZITORIJ
FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

STUDENT/ICA	Blaženka Miše
NASLOV RADA	Djela graditeljske obitelji Macanović u Trogiru i Kaštelima
VRSTA RADA	Završni
ZNANSTVENO PODRUČJE	Humanističke znanosti
ZNANSTVENO POLJE	Povijest umjetnosti
MENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	dr. sc. Ivana Prijatelj Pavičić, prof.
ČLANOVI POVJERENSTVA (ime, prezime, zvanje)	1. dr. sc. Vedran Barbarić, doc. 2. dr. sc. Ivana Prijatelj Pavičić, prof. 3. Kristina Babić, predavač

Ovom izjavom potvrđujem da sam autorica predanog završnog rada i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude (zaokružiti odgovarajuće):

- a.) u otvorenom pristupu
- b.) rad dostupan studentima i djelatnicima Filozofskog fakulteta u Splitu
- c.) rad dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6/12/24 mjeseci (zaokružiti odgovarajući broj mjeseci)

U slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Split, 24. rujna 2021.

potpis studentice

